

Transcript Podcast #003 - De grondslagen die je wilt herkennen in een democratie

Welkom bij de podcast van Stichting Sezen. In deze reeks schetst Wim van Dinten een nieuw wereldbeeld. Je ontdekt daarmee hoe we zijn vastgelopen en je krijgt zicht op een nieuw en hoopvol toekomstperspectief.

Wim van Dinten (WvD): We hebben op 29 oktober in Nederland nieuwe verkiezingen. Een maand voor die tijd wist 82% van de kiezers nog niet op wie ze zouden gaan stemmen. En 3 dagen voor die tijd, 26 oktober, kwam langs dat 47% van de kiezers het nog steeds niet wisten. Kennelijk representeren partijleiders stromingen die mensen niet zomaar aanvaarden. Er is iets weg. We hebben een toestand gekregen waarin mensen iets missen wat politici invullen. Wat zou dat kunnen zijn? Wat is er weg?

De vorige keer heb ik daar wat over gezegd vanuit de Amerikaanse situatie waarin [Charlie Kirk](#), toen hij nog leefde, een lijn aanreikte waarin conservatisme dominant zou zijn en de oplossingen zou moeten geven voor allerlei problemen die ze daar hebben ervaren. En hij vond dat het christendom, een kleine regering en kapitalisme in dat conservatisme kenmerkend zouden moeten zijn. Dat sloot aan bij de MAGA-beweging van Trump, [Make America Great Again](#), die ook conservatief is, maar die heel erg uitgaat van de idee dat mensen van grote organisaties nu leiding kunnen geven aan een samenleving, het hoogste bestuurlijke niveau zouden kunnen invullen. Dat zie je aan de mensen om Trump heen en aan Trump zelf. Daar waar ik het over wil hebben is een toestand, waarin je op macroniveau kijkt en wat dat voor gevolgen heeft op microniveau. En daar tussenin zit het niveau met organisaties die er allerlei belangen in hebben en die ook vertegenwoordigen, maar die nu hun belang zo dominant hebben kunnen maken dat ze menen ook samenlevingen te kunnen gaan beheersen en besturen. Ik kom daar later wel op terug, maar ik wil wel gezegd hebben dat ik die groep zie als groep die in een andere toestand anders zal moeten gaan werken en anders gaat werken dan in de toestand die we nu hebben. Wat is dan de toestand die we nu hebben? Hoe ziet dat er dan uit?

We hebben in ieder geval een democratische rechtsstaat die ook in de Verenigde Staten aanwezig is. En in die democratische rechtsstaat in de Verenigde Staten vind je elementen terug die de grondslag van een democratie bepalen. Hoe ziet dat eruit? Om dat te herkennen moet je terug naar de tijd dat immigranten naar Amerika gingen en zich daar vestigden en settler werden. Ze groepeerden zich met elkaar op plekken. Hadden daar wensen en problemen die moesten worden opgelost, terwijl ze uit verschillende culturen kwamen waardoor dat oplossen heel erg lastig was. En er mensen op kwamen die zeiden dat ze vanuit hun rationaliteit die wensen en problemen als compromis konden neerleggen en konden vastleggen en als regel of als wet of als oplossing op papier konden zetten. En je zag dat die groep dat wat ze dan op één plek hadden bereikt ook konden gebruiken bij andere plekken. En dat toen die groepen samen een staat gingen vormen, die groep mensen in staat waren om de wetgeving en de structuur en de besturing van die staat ook in rationele vormen uit te drukken, waarbij ze ernaar streefden dat het aan moest sluiten bij degene die op die lokale plekken leefden. En toen al die staten samen weer een probleem kregen tegenover het Engelse koningshuis, kwamen ze natuurlijk weer met vormen en

bestuurlijke modellen en wetgeving en uiteindelijk ook een grondwet die ertoe leidde dat in de Verenigde Staten een democratie ontstond die uitging van de mens aan de voet van de samenleving. Maar waarbij de vraag werd of ze dat ook deden en ze ook zelf twijfelden of dat altijd het geval was. Dus er ontstond een hooggerechtshof in die grondwet die erop moest toezien dat de bestuurders altijd uitgingen van mensen aan de voet van de samenleving die dat als helpend moesten ervaren.

En wat is dan kenmerkend in die democratische structuur? Dat zag je terug in de verklaring van onafhankelijkheid die ze opstelden om los te raken van het Engelse koningshuis. En in die declaratie zie je een zin die wordt beschouwd als de grondslag van een democratie. En die zin luidt dat het vanzelfsprekend is dat alle mensen als gelijken worden geschapen. Dat zij door hun schepper met zekere onvervreembare rechten zijn begiftigd. Dat zich daaronder bevinden het leven, de vrijheid en het nastreven van geluk. Wat staat er eigenlijk? Het feit dat je het recht hebt op leven wil zeggen dat je kunt groeien, dat je je kroost kunt krijgen. Dat je met anderen in wisselwerking kunt zijn. Vrijheid wil zeggen dat je uit kunt gaan van jezelf. Dat je daar veilig in kunt voelen. Dat dat legaal is. Dat dat mogelijk moet zijn. Het nastreven van geluk wil zeggen dat je met anderen in je omgeving, degenen die je hebben opgevoed, je familie, vrienden, broers en zusters optrekt en probeert gelukkig te zijn. En dat het vastleggen daarvan in regels en wetten en dat ook nog op papier zetten laat zien dat je je rationele betekenisgeving nodig hebt om te zorgen dat je het niet vergeet. Dat je dat met elkaar kunt delen en dat je daaraan kunt refereren.

Je ziet aan die grondslag dat er vier vormen van betekenisgeving zijn die in een democratie als grondslag moeten kunnen worden teruggevonden en ervaren. Dat is dat je uit kunt gaan van jezelf, dat je uit kunt gaan van je denken, maar ook en vooral dat je uit kunt gaan van wisselwerking met je omgeving waarin je kunt evolueren, waarin je kroost kunt krijgen, waarin je kunt groeien en waarin je in wisselwerking met anderen gelukkig kunt zijn. En je ziet dat in die vier vormen van betekenisgeving - de vorm dat je uit mag gaan van jezelf en dat je uit mag gaan van je rationaliteit - dat dat een vorm van wisselwerking is in je brein, in je hoofd, die leidt tot creativiteit, tot ordening en structuren, maar waarbij je wel steeds uitgaat van je menselijke zijn en mogelijkheden. En dat de vormen die zitten in wisselwerking met je omgeving, waarin kunnen evolueren en groeien en kroost en nakomelingen kunt verwekken en krijgen en om kunt gaan met anderen om gelukkig te zijn, dat die vormen heel anders zijn en niet zitten in de vormen die uitgaan van wat er in wisselwerking in je hoofd voltrekt. En je ziet dat die wisselwerking in je brein die leidt en gebaseerd is tot wat je zelf prettig vindt en hoe je dat voor elkaar kunt krijgen, dat dat zo dominant geworden is in deze tijd, dat de wisselwerking met elkaar in een omgeving waarin je kunt groeien en evolueren en al wat mogelijk kan ontstaan ook kan ontstaan, dat dat daaronder leidt.

We noemen dat deel waarin je uitgaat van je denken met je creativiteit en je ordening, dat noem ik uitgaan van werkelijkheden. Jouw werkelijkheid. En die kwesties, die vormen van betekenisgeving die uitgaan van wisselwerking met je omgeving, die noem ik vormen van betekenisgeving die zitten in realiteit. En je ziet in onze huidige samenleving dat mensen ervaren dat uitgaan van werkelijkheden zo dominant geworden is dat uitgaan van realiteit bijna niet meer mogelijk is. Dat ze iedere keer vastlopen op het feit dat regels en wetten niet meer helpend zijn om alle vormen van betekenisgeving te beleven, maar dat die in de

weg zitten. En als je naar de debatten kijkt van regeringsleiders, dan zie je de vorm van modellen die ze met elkaar bediscussiëren. Ik heb in de afgelopen vier weken niet één partijleider gezien. Die uitging van mensen aan de voet van een samenleving: wat die ervaren, wat die nodig hebben, hoe die gelukkig kunnen zijn, hoe die kunnen groeien. Het ging alleen maar over modellen die ze met elkaar uitwisselden, die werden opgelegd aan de samenleving waardoor een dwang ontstaat. En waarbij ook nog werd gekozen voor het afgeven van betekenis in termen van geld en getallen, wat een expressie is van uitgaan van jezelf en je rationaliteit. Dat is ook wat economen doen en wat in een economische grondslag vastzit en wat in het kapitalisme als vorm van betekenisgeving in geld en getallen is terug te vinden.

En je ziet dan direct al dat als je niet meer uitgaat van een schepper die ontzorgt, die zorgt voor alles wat kan ontstaan, maar dat dat in wisselwerking ontstaat met de omgeving als kosmisch fenomeen, dat je dan niet meer uit kunt gaan van een conservatieve agenda waarbij God voor alles zorgt en alles scheidt. Dan ontstaat alles wat leeft. En is ontstaan wat we waarnemen als landschappen en zeeën. En wat heel bijzonder is dat dat hier op aarde kan worden beleefd.

En wat mensen dan ook bij die verkiezingen laten weten, als wat ze missen, is dat ze alleen maar overheden zien, politici zien, instellingen zien, die werkelijkheden zijn of daarvan uitgaan. Die regels en modellen hebben en wetten opleggen die leiden tot steeds meer regels en wetten en steeds meer verdringen dat je uit kunt gaan van elkaar en van jezelf op de plek waar jij woont. En waar jullie samen beter weten wat er mogelijk is en kan dan wat je op rationeel nationaal niveau kunt bedenken.

Ik heb hiermee de toestand van deze tijd denk ik geraakt en geschetst dat in een democratie hebben mensen aan de voet van de samenleving het verlangen alle vormen van betekenisgeving tot gelding te kunnen brengen. En in de huidige democratie, in de huidige democratische rechtsstaat is dat onmogelijk geworden. En burgers ervaren dat ook als verlies van realiteit.

En ja, ze gaan toch stemmen, want ja, je kunt niet anders. Waarom zou je thuis blijven? Maar feitelijk kun je zeggen dat als we met z'n allen stoppen met kiezen van partijleiders die uitgaan van die rationaliteit en realiteit verdringen, dat dat misschien het hardste signaal is om het te veranderen.

Maar zo zal het niet gaan. Wij gaan stemmen en het gaat door en de toestand die we nu hebben en die moet veranderen zal nog een poos blijven gaan. En we hebben inderdaad een crisis nodig om weer te herkennen welke vormen van betekenisgeving er voor alle leven toe doen en hoe we dat voor elkaar kunnen krijgen. Daarvoor is het wel nodig dat we begrijpen hoe deze toestand kon ontstaan en wat daarin wezenlijk moet veranderen om tot een andere toestand te raken. Daar ga ik het de volgende keer over hebben.

[Muziek] Ben je nieuwsgierig naar wat dit nieuwe wereldbeeld doet met jouw ideeën en ervaringen? Neem dan contact met ons op [[e-mail](#) of [bel](#)]. En wie weet ontmoeten we elkaar in één van onze volgende podcasts en delen we jouw ideeën en ervaringen met anderen. Onze contactgegevens vind je in de omschrijving bij deze podcast. Daarin staat ook

hoe je het boek [Voor wie niet naar Mars wil verhuizen](#) bestelt. Wim van Dinten zet daarin dit nieuwe wereldbeeld uiteen.